

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

Τμήμα Γ

Ταχ. Διεύθυνση: Λ. Αλεξάνδρας 11

Τ.Κ.: 114 73

Πληροφορίες: Α. Κουλίδης - Α. Σαργιάνου

Τηλέφωνο: 210 641 7951-53

e-mail: sec.dipa@prv.ypeka.gr

**ΠΡΟΣ: ΥΠΟΥΡΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ
ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ

Μονάδα Β'

esyed.yna@yen.gr

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Περιβαλλοντική έγκριση του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής 2021-2025.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ
Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Το π.δ. 132/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας» (Α' 160).
2. Το π.δ. 13/2018 «Οργανισμός Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής» (Α' 13).
3. Το π.δ. 62/2020 «Διορισμός Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 155).
4. Την ΚΥΑ με α.π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006 (Β' 1225) «Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ», όπως τροποποιήθηκε από την ΚΥΑ υπ' αρ. 40238/2017 (ΦΕΚ 3759 Β/25.10.2017).
5. Την υπ' αρ. 2/2021 (Β' 45) απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Νικόλαο Ταγαρά».
6. Την υπ' αριθμ. 21168/25.2.2022 απόφαση Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Έγκριση Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ) του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) της περιόδου 2021-2025» (Β' 1193).

7. Το με α.π. ΕΔ ΕΣΠΑ/Β/3557/21.7.2021 έγγραφο της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, με το οποίο υποβλήθηκε στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής για την περίοδο 2021-2025 (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/71140/4595/26.7.2021).
8. Το με α.π. ΕΔ ΕΣΠΑ/Β/3681/29.7.2021 έγγραφο της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, με το οποίο γνωστοποιεί στη ΔΙΠΑ τον σύνδεσμο (<https://www.ynanp.gr/el/anakoinwseis/tomeako-programma-anarty3hs-ynanp-epa-2021-2025-dhmosiopoish-strathgikhs-meleths-periballontikwn-epiptwsewn-smpe/>) της ιστοσελίδας του Υπουργείου όπου αναρτήθηκε η ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/73029/4767/30.7.2021)
9. Το με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/74682/4882/5.8.2021 έγγραφο της ΔΙΠΑ του ΥΠΕΝ, στο οποίο, με αναφορά στη διαδικτυακή ανάρτηση της ΣΜΠΕ και στο πλαίσιο του άρθρου 7 της ΚΥΑ υπ' αρ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006, ζητήθηκε:
 - 9.1. Από την Αρχή Σχεδιασμού (Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής) να δημοσιοποιήσει στο κοινό την έναρξη της διαβούλευσης της ΣΜΠΕ και να δώσει στο ενδιαφερόμενο κοινό την ευκαιρία να διατυπώσει τις απόψεις του.
 - 9.2. Από τα Περιφερειακά Συμβούλια του συνόλου των Περιφερειών της χώρας, να διατυπώσουν τη γνώμη τους επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ και να θέσουν στη διάθεση του κοινού, όποτε τους ζητούνται, τις πληροφορίες και τα στοιχεία του φακέλου ΣΜΠΕ.
 - 9.3. Από τις ακόλουθες Δημόσιες Αρχές να διατυπώσουν τη γνώμη τους επί του περιεχομένου της ΣΜΠΕ:
 - 9.3.1. Διεύθυνση Χωροταξικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
 - 9.3.2. Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
 - 9.3.3. Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
 - 9.3.4. Διεύθυνση Σχεδιασμού Μητροπολιτικών, Αστικών και Περιαστικών Περιοχών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
 - 9.3.5. Διεύθυνση Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
 - 9.3.6. Διεύθυνση Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
 - 9.3.7. Γενική Γραμματεία Τουριστικής Πολιτικής και Ανάπτυξης του Υπουργείου Τουρισμού.

- 9.3.8. Γενική Γραμματεία Πολιτισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού
- 9.3.9. Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
- 9.3.10. Γενική Γραμματεία Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.
- 9.3.11. Γενική Γραμματεία Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.
10. Το με α.π. 680167/12.8.21 έγγραφο του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής με το οποίο διαβιβάζει στην Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας Αττικής το παραπάνω έγγραφο και ταυτόχρονα γνωστοποιεί σε τοπικούς φορείς τη διαδικτυακή διεύθυνση που είναι αναρτημένη η ΣΜΠΕ, προκειμένου να λάβουν γνώση και να εκφράσουν τις απόψεις τους (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/79287/5238/26.8.2021).
11. Το με α.π.120740/7629/30.9.2021 έγγραφο της Διεύθυνσης Διοίκησης Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, με συνημμένη την υπ' αριθ.75/2021/27.9.2021 Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Νοτίου Αιγαίου, με τη θετική υπό όρους γνωμοδότησή του επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/90769/5912/3.10.2021).
12. Την με α.π.1447/214296/6.9.2021 θετική γνωμοδότηση επί της ΣΜΠΕ της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/84259/5530/10.9.2021).
13. Την με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΣΜΠ/75115/934/10.9.2021 θετική γνωμοδότηση επί της ΣΜΠΕ της Διεύθυνσης Σχεδιασμού Μητροπολιτικών Αστικών και Περιαστικών Περιοχών του ΥΠΕΝ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/84513/5536/13.9.2021).
14. Το με α.π. 200079/516/13.9.2021 έγγραφο της Διεύθυνσης Διοίκησης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας με συνημμένη την υπ' αρ. 90/2021 Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Στερεάς Ελλάδας με τη θετική υπό όρους γνωμοδότησή του επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/84866/5578/14.6.2021).
15. Το με α.π. 769562/17.9.2021 έγγραφο του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής με συνημμένες τις απόψεις του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Ραφήνας – Πικερμίου επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/86547/5682/17.9.2021).
16. Την από 21.9.2021 θετική υπό όρους γνωμοδότηση επί της ΣΜΠΕ της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/87493/5724/21.9.2021).
17. Το με α.π. 835618/7.10.2021 έγγραφο του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής με συνημμένες τις απόψεις των Δημοτικών Συμβουλίων των Δήμων Διονύσου, Αγίων Αναργύρων - Καματερού και Λαυρεωτικής επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/93563/-6058/7.10.2021).

18. Το από 6.10.2021 έγγραφο της Επιτροπής Περιβάλλοντος Χωρικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου με συνημμένη την υπ' αριθ.15/75/30.9.2021 Απόφασή της με τη θετική γνωμοδότησή της επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/94221/6108/8.10.2021).
19. Την με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/75115/1112/8.10.2021 θετική γνωμοδότηση της Διεύθυνσης Χωροταξικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΝ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/94554/6122/11.10.2021).
20. Το με α.π. 858681/13.10.2021 έγγραφο του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής με συνημμένες τις απόψεις του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Λυκόβρυσσης - Πεύκης επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/96132/6198/13.10.2021).
21. Την με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/75115/1455/22.11.2021 γνωμοδότηση της Διεύθυνσης Διαχείρισης Αποβλήτων του ΥΠΕΝ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/111568/7067/23.11.2021).
22. Το με α.π.343695/454/25.11.2021 έγγραφο από το Γραφείο Προέδρου Επιτροπής Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας με συνημμένη την υπ' αρ. 57/2021 απόφασή της με θετική γνωμοδότηση επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/113256/7167/29.11.2021).
23. Το με α.π. 477151/6.12.2021 έγγραφο της Γραμματείας Περιφερειακού Συμβουλίου Θεσσαλίας με συνημμένη την υπ' αρ. 242/23/29.11.2021 Απόφαση του με θετική γνωμοδότηση επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/116186/7327/6.12.2021).
24. Την με α.π.1066080/13.12.2021 εισήγηση επί της ΣΜΠΕ της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας Αττικής προς το Περιφερειακό Συμβούλιο Αττικής (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/119729/7532/14.12.2021).
25. Το με α.π. 810698/985/17.12.2021 έγγραφο της Επιτροπής Ανάπτυξης Καινοτομίας και Αγροτικής Οικονομίας του Περιφερειακού Συμβουλίου Κεντρικής Μακεδονίας με συνημμένη την υπ' αρ. 132/17.12.2021 απόφασή της με θετική γνωμοδότηση επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/121615/7659/20.12.2021).
26. Το με α.π. 392706/24.12.2021 έγγραφο του Αυτοτελούς Τμήματος Συλλογικών Οργάνων της Περιφέρειας Κρήτης με συνημμένη την υπ' αρ. 65/2021 απόφαση της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Χωροταξίας με θετική γνωμοδότηση επί της ΣΜΠΕ (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/113256/7167/29.11.2021).
27. Τις ακόλουθες διαπιστώσεις και σταθμίσεις:
 - 27.1. Με τον ν. 4635/2019 (Α' 167) θεσμοθετήθηκε η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υποχρέωση υπαγωγής των έργων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες, ενώ με την υπ' αρ. 38/31.8.2020 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 174) εγκρίθηκε το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025 και προσδιορίστηκαν οι πόροι για την υλοποίησή του. Το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής 2021-2025 προβλέπεται στην ως άνω ΠΥΣ.

27.2. Βάσει του περιεχομένου του προγράμματος και σύμφωνα με τη ΣΜΠΕ, το πρόγραμμα δεν αναμένεται να προκαλέσει διασυννοριακές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και ως εκ τούτου δεν είναι απαραίτητη η διαβούλευση με όμορα κράτη που είναι είτε μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση του Espoo για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυννοριακό πλαίσιο.

28. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας απόφασης θα προκληθεί οικονομική επιβάρυνση σε βάρος του Τακτικού Προϋπολογισμού του Υ.ΝΑ.Ν.Π. ύψους τριακοσίων εξήντα ευρώ (360,00 €), η οποία θα αντιμετωπιστεί από τις διαθέσιμες πιστώσεις του, σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ. 2812.7/28386/20202 εισηγητικό σημείωμα της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υ.ΝΑ.Ν.Π..

α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

την περιβαλλοντική έγκριση του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής 2021-2025, βάσει της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης, με τους ακόλουθους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις, που θα πρέπει να τηρούνται κατά την εξειδίκευση και υλοποίησή του, με μέριμνα της Αρχής Σχεδιασμού, καθώς και του συνόλου των φυσικών και νομικών προσώπων που θα συμμετάσχουν στις ως άνω ενέργειες.

A. Συνοπτική περιγραφή του προγράμματος

Το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής 2021-2025 (ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025 εφεξής) εξυπηρετεί τους δύο κύριους στόχους:

- α) Την ενίσχυση και εδραίωση της παγκόσμιας ισχύος της Ελλάδας στον τομέα της Ναυτιλίας.
- β) Την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική στον νησιωτικό χώρο με την αξιοποίηση των αναπτυξιακών προοπτικών των νησιών, λαμβάνοντας ειδική μέριμνα για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή του νησιωτικού χώρου, υπό το πρίσμα της Γαλάζιας Οικονομίας.

Το ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025 περιλαμβάνει έργα και δράσεις στα νησιά και στις θάλασσες, στα πεδία αρμοδιότητας του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, όπως θαλάσσιες συγκοινωνίες και μεταφορές, ανάπτυξη ναυτιλίας και ναυτική εκπαίδευση, περιβάλλον, υδροδότηση, θαλάσσιος τουρισμός, πολιτισμός, πολιτική προστασία, λιμενικές υποδομές και λιμενική οικονομία, ασφάλεια και εποπτεία των θαλάσσιων μεταφορών κ.α.

Το ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025 διαρθρώνεται στους ακόλουθους άξονες προτεραιότητας:

ΑΠ01 Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής

ΑΠ02 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις

- ΑΠ03 Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ.)
- ΑΠ04 Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη
- ΑΠ05 Ενεργειακή απόδοση
- ΑΠ06 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ.)
- ΑΠ07 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων
- ΑΠ08 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων
- ΑΠ09 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, περιοχές Natura, ορειβατικά και πεζοπορικά μονοπάτια κ.λπ.)
- ΑΠ10 Πράσινες πόλεις (κτιριακές υποδομές, βιοκλιματικά αναβαθμισμένος Κ.Χ., ενίσχυση πρασίνου, ενίσχυση πεζή μετακίνησης και ποδηλατοκίνησης, πράσινη εφοδιαστική κ.λπ.)
- ΑΠ11 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών -στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών, ολοκλήρωση του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού
- ΑΠ12 Αντιμετώπιση ανισοτήτων στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές (μεταφορικό ισοδύναμο)
- ΑΠ13 Κοινωνικές Επενδύσεις
- ΑΠ14 Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων
- ΑΠ15 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ.)
- ΑΠ16 Υποδομές ΤΠΕ
- ΑΠ17 Λιμενικές υποδομές
- ΑΠ18 Οδικές υποδομές
- ΑΠ19 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού
- ΑΠ20 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς
- ΑΠ21 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος
- ΑΠ22 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού
- ΑΠ23 Διοικητική υποστήριξη
- ΑΠ24 Τεχνική βοήθεια

B. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο πρόγραμμα από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του προγράμματος

B.I. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο πρόγραμμα από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης

Η διάρθρωση και το περιεχόμενο του ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025, όπως αυτό περιγράφεται στη ΣΜΠΕ δεν χρειάζεται να υποστούν διαφοροποιήσεις πριν την έγκρισή του, διότι:

- Το πρόγραμμα ενσωματώνει επαρκώς την περιβαλλοντική διάσταση σε όλες τις κύριες επιδιώξεις του, ενώ περιέχει ειδικούς στόχους για τη βελτίωση αρκετών περιβαλλοντικών παραμέτρων.
- Οι δυνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025 αφορούν κυρίως στην υλοποίηση ορισμένων έργων και παρεμβάσεων του, και θα αντιμετωπισθούν με τους όρους, τους περιορισμούς και τις κατευθύνσεις που τίθενται ακολούθως για την έγκρισή του.

B.II. Όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του προγράμματος

Για την πληρέστερη προστασία και την ορθολογικότερη διαχείριση του περιβάλλοντος, η έγκριση του ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025 θα πρέπει να συνοδεύεται από τους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις που ακολουθούν.

1. Η ολοκληρωμένη μέριμνα για την πρόληψη, τον περιορισμό και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στο περιβάλλον θα πρέπει να αποτελέσει οριζόντια απαίτηση κατά τις διαδικασίες υλοποίησης του ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025. Για το σκοπό αυτό, η Αρχή Σχεδιασμού οφείλει να εγκαθιδρύσει και να εφαρμόζει κατάλληλη διαδικασία ώστε να διασφαλίζεται ότι οι δράσεις του ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025 θα χαρακτηρίζονται από επαρκή περιβαλλοντική συμβατότητα. Δομικά στοιχεία της διαδικασίας αυτής μπορούν να αποτελέσουν, ενδεικτικά και όχι αποκλειστικά, τα εξής:

- 1.1. Αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο, κατά την υλοποίηση κάθε δράσης του ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025, έχουν ληφθεί υπόψη:

- 1.1.1. Οι εθνικές και ενωσιακές δεσμεύσεις για την κλιματική αλλαγή, τόσο σε ότι αφορά στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου όσο και στην προσαρμογή στις μεταβολές που συντελέστηκαν ή επέρχονται, όπως τα παραπάνω αποτυπώνονται στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, στα σχετικά εθνικά ή περιφερειακά σχέδια, καθώς και σε εθνικά ή ενωσιακά κείμενα καθοδήγησης για τη θωράκιση των έργων απέναντι στην κλιματική αλλαγή (climate proofing).
- 1.1.2. Η αρχή Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης (Do No Significant Harm principle), η οποία αναφέρεται στην αποφυγή σημαντικών υποβαθμίσεων ως προς έξι στόχους: (1) αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής, (2) προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, (3) αειφορική χρήση και προστασία υδάτινων και θαλάσσιων πόρων, (4) κυκλική οικονομία, (5) αποτροπή και έλεγχος ρύπανσης, και (6) προστασία και αποκατάσταση βιοποικιλότητας και οικοσυστημάτων.
- 1.1.3. Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (Β' 4893/2019).
- 1.1.4. Το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Διαχείρισης Αποβλήτων (Α' 129/2021) και το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (Β' 185/2020).
- 1.1.5. Το Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (Β' 182/2021).
- 1.1.6. Η εθνική στρατηγική και οι ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για τη βιοποικιλότητα.
- 1.1.7. Το σύστημα χωρικού σχεδιασμού (ν. 4759/2020 όπως ισχύει) και τα σχέδια που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο εφαρμογής του.
- 1.1.8. Εμβληματικές μεταρρυθμίσεις όπως η Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση στην οποία περιλαμβάνονται τα νησιά του Αιγαίου και η Κρήτη.
- 1.1.9. Το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας – Αττικής (ν. 4277/2014 όπως ισχύει), καθώς και ανάλογα σχέδια που ενδέχεται να θεσπιστούν για τη Θεσσαλονίκη και άλλες μεγάλες πόλεις της χώρας.
- 1.1.10. Οι κατευθύνσεις και απαιτήσεις των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών και των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας.
- 1.1.11. Οι εξελίξεις στο εθνικό και ενωσιακό επίπεδο που αφορούν στην ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική, στο θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και στη γαλάζια ανάπτυξη.
- 1.1.12. Οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και οι ESG (European Sustainable Goals).

2. Για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων, στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη λειτουργία των επενδύσεων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025 ή θα ενισχυθούν από το πρόγραμμα, θα πρέπει να ακολουθούνται οι εξής κατευθύνσεις:
 - 2.1. *Βελτιστοποίηση χωροθέτησης:* τα έργα του προγράμματος θα πρέπει να χωροθετούνται σε κατάλληλες για το είδους τους θέσεις, αποφεύγοντας οικολογικά ευαίσθητες περιοχές και χρησιμοποιώντας κατάλληλα κριτήρια επιλογής (π.χ. προτίμηση σε θέσεις υφιστάμενων λιμενικών έργων, αξιοποίηση υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος κ.ά.), προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί η κατάληψη εκτάσεων του φυσικού περιβάλλοντος.
 - 2.2. *Περιορισμός κινδύνων και οχλήσεων ως προς το φυσικό περιβάλλον στις θαλάσσιες και χερσαίες εκτάσεις:* Τα έργα και οι δράσεις του προγράμματος θα πρέπει να ενσωματώνουν σχέδια περιορισμού και αντιμετώπισης κινδύνων ρύπανσης ή καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος (δασικές εκτάσεις, αγροτικά οικοσυστήματα, θαλάσσιο περιβάλλον κ.ά.).
 - 2.3. *Αποφυγή αλλοιώσεων στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των υδάτων:* στο σχεδιασμό όλων των επενδύσεων θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για την αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των μεταβολών στην ποσοτική και ποιοτική κατάσταση των υδάτων.
 - 2.4. *Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος:* Η προστασία ευαίσθητων θαλάσσιων ή παράκτιων σχηματισμών καθώς και η πρόληψη ή ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον θα πρέπει να αποτελεί απαίτηση για την ενίσχυση από το πρόγραμμα έργων ή επενδύσεων σε παράκτιες ζώνες. Επιπλέον:
 - 2.4.1. Η υλοποίηση των παρεμβάσεων του ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025 θα πρέπει να βρίσκεται σε εναρμόνιση με τα προγράμματα παρακολούθησης για την εκτίμηση της περιβαλλοντικής κατάστασης των θαλάσσιων υδάτων, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν. 3983/2011, τα οποία έχουν εγκριθεί με την ΥΑ υπ' αρ. οικ.126635/2016 (Β' 3799).
 - 2.4.2. Για την υλοποίηση των παρεμβάσεων θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα του προγράμματος παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης των ακτών των Περιφερειών της χώρας και το μητρώο ταυτοτήτων των υδάτων κολύμβησης των ακτών, που είναι ενταγμένες στο ως άνω πρόγραμμα παρακολούθησης, με σκοπό την αποφυγή της ποιοτικής υποβάθμισής τους και της οπτικής αλλοίωσής τους.
 - 2.4.3. Για την πρόληψη επιπτώσεων στη θαλάσσια χλωρίδα και πανίδα από τη διάθεση της άλμης μονάδων αφαλάτωσης στα παράκτια νερά, θα πρέπει να ενσωματώνονται στους περιβαλλοντικούς όρους τέτοιων μονάδων

υποχρεώσεις συστηματικής παρακολούθησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ενώ η έγκρισή τους θα πρέπει να βασίζεται σε μελέτη των θαλασσίων ρευμάτων και της διασποράς του αλμόλοιπου, καθώς και στην ορθή χωροθέτηση μονάδων και αγωγών, κατά προτίμηση εκτός περιοχών του δικτύου Natura 2000.

2.4.4. Για την προστασία των ακτών από πιθανή διάβρωση από την κατασκευή νέων υποδομών, η έγκριση περιβαλλοντικών όρων των παράκτιων έργων θα πρέπει να βασίζεται σε ειδικές ακτομηχανικές μελέτες και να ενσωματώνει πρόγραμμα παρακολούθησης της διάβρωσης, σε θέσεις παρακείμενες των εν λόγω έργων.

2.5. *Ενσωμάτωση περιβαλλοντικής καινοτομίας:* Ο σχεδιασμός των έργων του προγράμματος, θα πρέπει να ενσωματώνει στον μέγιστο εφικτό βαθμό τεχνολογίες και μεθόδους περιβαλλοντικής καινοτομίας, ιδίως ως προς την ενεργειακή αποτελεσματικότητα και αυτονομία, την κυκλική χρήση υλικών, ενέργειας και νερού, την βιώσιμη κινητικότητα, την προσβασιμότητα και την πράσινη εφοδιαστική, καθώς και την πληρέστερη ένταξη στο περιβάλλον της περιοχής υποδοχής.

2.6. *Προστασία της βιοποικιλότητας:* Η διαδικασία ένταξης στο ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025 έργων εντός περιοχών του δικτύου Natura 2000, θα πρέπει να ενσωματώνει κριτήρια προστασίας της βιοποικιλότητας και ανταπόκρισης στους στόχους διατήρησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων, καθώς και έλεγχο συμβατότητας με τις προβλέψεις των σχεδίων διαχείρισης των επηρεαζόμενων περιοχών.

3. Για την προστασία του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη λειτουργία των έργων του ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025, θα πρέπει να ακολουθούνται οι εξής κατευθύνσεις:

3.1. *Ενίσχυση βιώσιμης κινητικότητας:* Οι επενδύσεις σε λιμενικά έργα θα πρέπει να ενσωματώνουν μέτρα για την ενθάρρυνση και διευκόλυνση χρήση μέσων συλλογικής μετακίνησης, ενίσχυση της πεζή μετακίνησης, της προσβασιμότητας, της χρήσης ποδηλάτου και της πράσινης εφοδιαστικής, περιλαμβανόμενης της τοπικής θαλάσσιας συγκοινωνίας, καθώς και άλλων τρόπων μετακίνησης που διακρίνονται από φιλικότητα προς το περιβάλλον.

3.2. *Βελτίωση αστικού περιβάλλοντος:*

3.2.1. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις των έργων του προγράμματος θα πρέπει να ανταποκρίνονται, στο μέγιστο εφικτό βαθμό, στις αρχές της πράσινης δόμησης, της ελαχιστοποιημένης κατανάλωσης ενέργειας και της μείωσης στη συμβολή του φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας.

- 3.2.2. Η συμβατότητα των κτιρίων με τη φυσιογνωμία του κάθε λιμανιού, όπως αυτή διαμορφώνεται από την ιστορία του και τον μελλοντικό ρόλο του, θα πρέπει να διασφαλίζεται με ειδικές αρχιτεκτονικές αναλύσεις.
- 3.2.3. Εκτάσεις με υποβαθμισμένες, εγκαταλελειμμένες ή παρακμάζουσες κτιριακές υποδομές εντός λιμένων, που αποτελούν πηγές υποβάθμισης του γειτνιάζοντος αστικού περιβάλλοντος, θα πρέπει να αναζωογονούνται με κατάλληλες παρεμβάσεις, είτε αναβάθμισης και επανάχρησης των κτιριακών υποδομών, είτε μετατροπής και απόδοσης των εν λόγω εκτάσεων σε χρήσεις πρασίνου, άθλησης/αναψυχής ή κοινωνικών δραστηριοτήτων.
- 3.2.4. Ο υπαίθριος δημόσιος χώρος πρέπει να επανασχεδιάζεται και υλοποιείται με βιοκλιματικά κριτήρια (ενίσχυση πρασίνου, ψυχρά υλικά, φωτιστικά με μειωμένη κατανάλωση, ανεμοφράκτες, σκίαστρα κ.λπ.).
- 3.3. *Μείωση της αέριας ρύπανσης:* η αναβάθμιση των λιμενικών υποδομών θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει πρόνοιες για ηλεκτροδότηση πλοίων (cold ironing), ώστε τα ελλιμενισμένα σκάφη να διατηρούν τις μηχανές εσωτερικής καύσης εκτός καύσης, καθώς και υποδομές φόρτισης Η/Ο, ηλεκτρικών ποδηλάτων και ηλεκτρικών οχημάτων εφοδιαστικής.
- 3.4. *Ενίσχυση της ασφάλειας ως προς την αποφυγή ατυχημάτων με επίπτωση στο περιβάλλον ή/και ελαχιστοποίηση των συνεπειών τους:* Στο σχεδιασμό των έργων εντός ή σε γειτνίαση με αστικές περιοχές, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται μέριμνα για την πρόληψη ατυχημάτων που θα μπορούσαν να προκαλέσουν περιβαλλοντική υποβάθμιση, καθώς και μέτρα για τον περιορισμό και την αποτελεσματικότερη δυνατή αντιμετώπιση των συνεπειών τους.
4. Η εφαρμογή των προτάσεων αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που διατυπώνονται στην ενότητα 8.2 της ΣΜΠΕ καθίσταται υποχρεωτική, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω.
- Γ. Σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του προγράμματος**
1. Η παρακολούθηση των σημαντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025, θα πρέπει να πραγματοποιείται με τη συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων που θα καταγράφονται κατά την παρακολούθηση υλοποίησης του προγράμματος, με συγκεκριμένους μετρήσιμους δείκτες (βάσει των SDGs και των ESGs) και ετήσιους στόχους.
2. Ως εκ τούτου, στον μηχανισμό παρακολούθησης της υλοποίησης του προγράμματος θα πρέπει να ενταχθούν πρόνοιες συλλογής στοιχείων που να αφορούν:
- 2.1. Στην εφαρμογή των όρων που τέθηκαν στην ενότητα Β.ΙΙ παραπάνω.

- 2.2. Σε περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες που αναπτύχθηκαν ή ενισχύθηκαν από το πρόγραμμα.
3. Η συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων αυτών θα πραγματοποιείται στην αρχή κάθε δεύτερου έτους από την έναρξη υλοποίησης του προγράμματος και θα αποτυπώνεται σε έκθεση περιβαλλοντικής παρακολούθησης, η οποία θα δημοσιοποιείται με ανάρτησή της στο διαδικτυακό τόπο της Αρχής Σχεδιασμού, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα στο ενδιαφερόμενο κοινό να εκφράσει τις απόψεις του για το περιεχόμενο της έκθεσης.
4. Η εφαρμογή των προτάσεων περιβαλλοντικής παρακολούθησης που διατυπώνονται στην ενότητα 8.3 της ΣΜΠΕ καθίσταται υποχρεωτική, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω.

Δ. Χρονικό διάστημα ισχύος της απόφασης

Η παρούσα απόφαση ισχύει καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025. Σε περίπτωση τροποποίησης του σχεδίου, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπονται στην ΚΥΑ με α. π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/5.9.2006 (Β' 1225), όπως ισχύει.

Ε. Δημοσιοποίηση και άλλες διατάξεις

Η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ως η Αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής του ΤΠΑ-ΥΝΑΝΠ 2021-2025, προβαίνει, εντός δέκα ημερών από την παραλαβή της παρούσας απόφασης, σε δημοσιοποίησή της για την ενημέρωση του κοινού, με δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες εθνικής εμβέλειας, καθώς και με δημοσίευση της παρούσας στο διαδικτυακό τόπο του οικείου Υπουργείου.

Η ΣΜΠΕ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

Στις πράξεις ή αποφάσεις έγκρισης του προγράμματος πρέπει να αναφέρεται ρητά η παρούσα απόφαση.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
Ν. ΤΑΓΑΡΑΣ**

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Ι. ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ**

Αναρτητέα Πράξη